

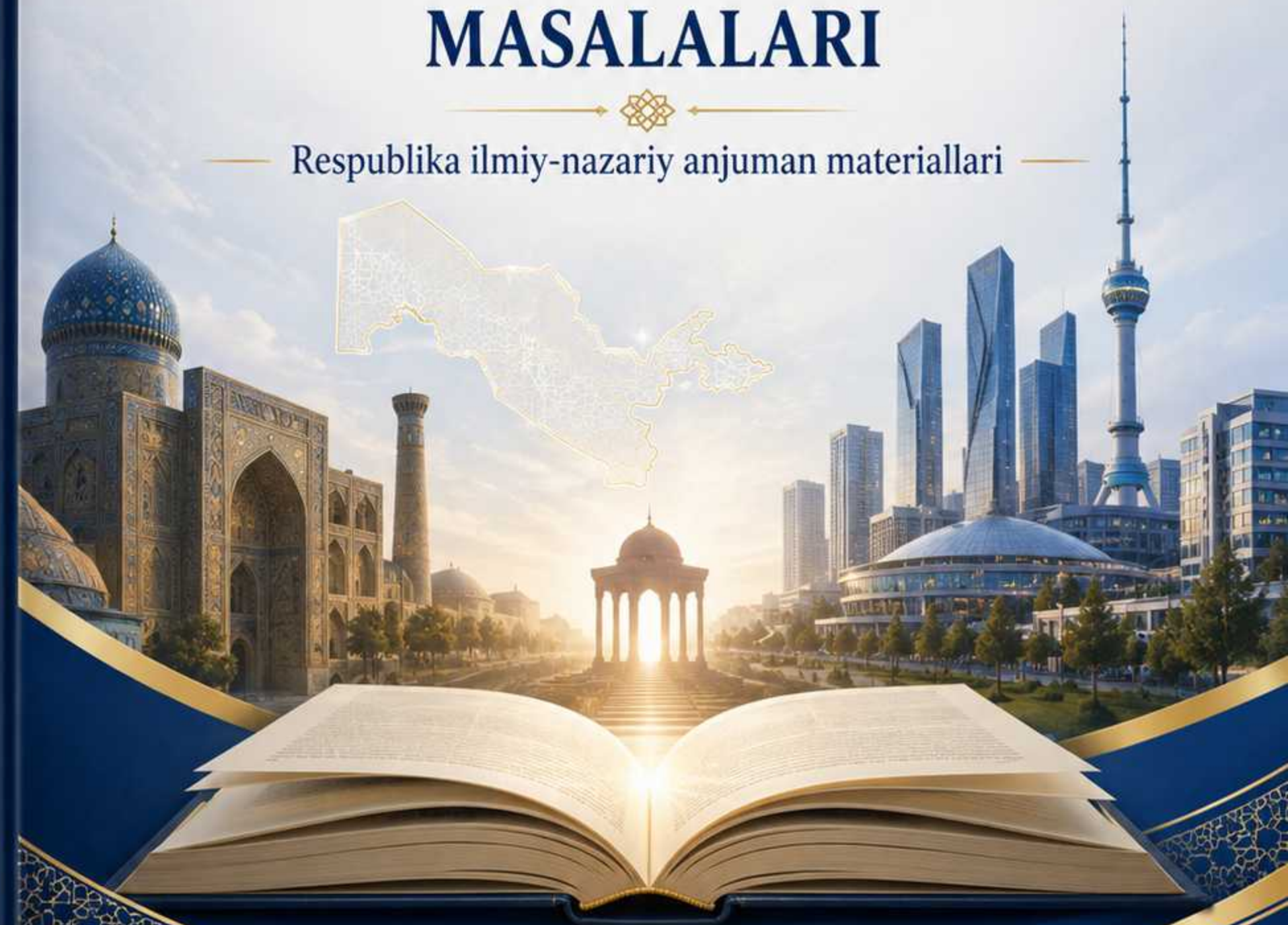
YANGI O'ZBEKISTON SHAROITIDA TARIXIY XOTIRA VA MA'NAVIY-RUHIY TARBIYA:
UCHINCHI RENESSANS POYDEVORINI BARPO ETISHI MASALALARI

Respublika ilmiy-nazariy
anjuman materiallari

YANGI O'ZBEKISTON SHAROITIDA TARIXIY XOTIRA VA MA'NAVIY-RUHIY TARBIYA: UCHINCHI RENESSANS POYDEVORINI BARPO ETISH MASALALARI

Respublika ilmiy-nazariy anjuman materiallari

9 aprel, 2026-yil

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
BUXORO DAVLAT TEXNIKA UNIVERSITETI
“IJTIMOIY FANLAR VA JISMONIY MADANIYAT” KAFEDRASI**

**“YANGI O‘ZBEKISTON SHAROITIDA TARIXIY XOTIRA VA MA’NAVIY-
RUHIY TARBIYA: UCHINCHI RENESSANS POYDEVORINI BARPO ETISH
MASALALARI”**

mavzusidagi respublika ilmiy-nazariy anjuman

MATERIALLARI

9 aprel, 2026-yil

BUXORO - 2026

UO‘K: 94(575.1):37.017.92

KBK: 63.3(50‘zb)+74.200.51

M91

2026-yil 16-yanvardagi O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirligining “2026-yilda xalqaro va respublika miqyosida o‘tkaziladigan ilmiy va ilmiy-texnik tadbirlar rejalarini tasdiqlash to‘g‘risida”gi buyrug‘i ijrosini ta’minlash maqsadida o‘tkazilmoqda.

Mas’ul muharrir:

S.A. Muradov- - Ijtimoiy fanlar va jismoniy madaniyat kafedrası dotsenti, f.f.f.d (PhD)

To‘plamni nashrga tayyorlovchilar:

T.T.Safarov	– Ijtimoiy fanlar va jismoniy madaniyat kafedrası dotsenti, t.f.n.
N.U.Nurmatova	– Ijtimoiy fanlar va jismoniy madaniyat kafedrası dotsenti, t.f.n.
Y.A.Shukurullayev	– Ijtimoiy fanlar va jismoniy madaniyat kafedrası dotsenti, t.f.n.
M.D.Kazakova	– Ijtimoiy fanlar va jismoniy madaniyat kafedrası dotsenti, t.f.f.d (PhD)
T.T.Xudoyqulov	– Ijtimoiy fanlar va jismoniy madaniyat kafedrası dotsenti t.f.f.d (PhD)
Sh.T.Temirov	– Ijtimoiy fanlar va jismoniy madaniyat kafedrası dotsenti t.f.f.d (PhD)
A.A.Azimov	– Ijtimoiy fanlar va jismoniy madaniyat kafedrası katta o‘qituvchisi
S.N.Xodjayeva	– Ijtimoiy fanlar va jismoniy madaniyat kafedrası katta o‘qituvchisi

Ilmiy-amaliy anjuman materiallarida yoritilgan tarixiy jarayonlar, ma’lumotlar, chiqarilgan xulosalar, manba va adabiyotlar uchun mualliflarning o‘zlari mas’ul va javobgardir.

muhim nazariy va amaliy manba bo'lib xizmat qiladi. Uning insonni komillikka yetaklovchi qarashlari, o'zlikni anglash, ma'naviy poklanish va axloqiy yetuklik haqidagi fikrlari jamiyatda sog'lom ma'naviy muhitni shakllantirishda muhim ahamiyat kasb etadi. Shuningdek, Nasafiy qarashlarida ilgari surilgan insonparvarlik tamoyillari - mehr-oqibat, bag'rikenglik, adolat va mas'uliyat kabi qadriyatlar bugungi globallashuv sharoitida yosh avlodni tarbiyalashda mustahkam ma'naviy poydevor vazifasini o'taydi. Zero, har qanday yuksalish, avvalo, insonning ongli ravishda kamol topishi, o'z hayotiga va jamiyatga nisbatan mas'uliyat bilan yondashuvi orqali ro'yobga chiqadi.

Umuman olganda, Aziziddin Nasafining insonparvarlik va ma'naviy kamolot haqidagi qarashlari Uchinchi Renesans poydevorini barpo etishda muhim g'oyaviy asos bo'lib xizmat qiladi. Uning merosini chuqur o'rganish va amaliyotga tatbiq etish orqali nafaqat milliy ma'naviyatni yuksaltirish, balki barqaror va uyg'un rivojlangan jamiyatni shakllantirish mumkin. Shu bois, Nasafiy ta'limoti bugungi kun va kelajak taraqqiyoti uchun ham muhim ilmiy-amaliy ahamiyatga ega bo'lib qolaveradi.

OILA VA MILLIY QADRIYATLAR JAMIYAT MA'NAVİY TARAQQIYOTINING ASOSIY OMILIDIR.

G'afurov Doniyor Oripovich
Buxoro innovatsiyalar universiteti dotsenti

Oila va milliy qadriyatlar har bir jamiyatning ma'naviy poydevorini tashkil etuvchi eng muhim omillardan biridir. Oila – shaxsning birinchi tarbiya muhitidir, unda insonning axloqiy, ma'naviy va ijtimoiy fazilatlarini shakllanadi. Shu sababli, oilada mustahkamlangan qadriyatlar shaxsning ichki dunyosini boyitadi, uni ijtimoiy mas'uliyat va vatanparvarlik ruhida tarbiyalaydi.

Milliy qadriyatlar esa tarixiy tajriba, ajdodlar merosi va xalqning madaniy an'analarini o'z ichiga oladi. Ular jamiyatning ma'naviy barqarorligini ta'minlash, shaxslarni milliy o'zlikni anglashga va ijtimoiy hayotda faol ishtirok etishga undashda muhim rol o'ynaydi. Shu nuqtai nazardan qaraganda, oila va milliy qadriyatlar o'zaro uzviy bog'langan bo'lib, jamiyatning ma'naviy taraqqiyoti va barqaror rivojlanishining asosiy omilini tashkil etadi.

Bugungi kunda globallashuv, axborot texnologiyalari va ijtimoiy o'zgarishlar sharoitida oilaning va milliy qadriyatlarning roli yanada oshib bormoqda. Yosh avlodni tarbiyalashda oilaviy va milliy qadriyatlar asosida ma'naviy barkamollikni shakllantirish, ularni ijtimoiy mas'uliyat va insonparvarlik ruhida tarbiyalash dolzarb vazifaga aylanmoqda. Shu sababli, "Oila va milliy qadriyatlar jamiyat ma'naviy taraqqiyotining asosiy omilidir" degan g'oya zamonaviy jamiyat rivojlanishining nazariy va amaliy jihatlarini o'rganishda asosiy nuqtai nazar sifatida qaraladi. Ushbu maqola aynan shu jihatlarni tahlil qilish va oila hamda milliy qadriyatlarning jamiyat ma'naviy taraqqiyotidagi rolini ochib berishga qaratilgan.

Oila jamiyatning eng kichik, lekin eng muhim ijtimoiy tizimi sifatida shaxsning birinchi tarbiya muhiti hisoblanadi. Oilada shakllanadigan axloqiy, ma'naviy va ijtimoiy fazilatlar insonning shaxsiyati va ijtimoiy roli uchun poydevor vazifasini bajaradi. Shaxs oilada tarbiyalanish jarayonida mas'uliyat, hurmat, vatanparvarlik, sabr-toqat va insonparvarlik kabi asosiy qadriyatlarni o'zlashtiradi. Shu bilan birga, oilaviy tarbiya shaxsni jamiyatdagi faoliyatga tayyorlaydi, uning ijtimoiy munosabatlarda faol bo'lishini rag'batlantiradi va axloqiy qarorlar qabul qilish qobiliyatini rivojlantiradi. Oilaning bunday tarbiyaviy roli jamiyatning barqaror rivojlanishi va ma'naviy uyg'unlikning mustahkamlanishida beqiyos ahamiyatga ega bo'ladi.

Milliy qadriyatlar esa shaxsning tarbiyasi va jamiyatning ma'naviy barqarorligi uchun muhim kontekstni yaratadi. Ular tarixiy tajriba, ajdodlar merosi, xalq an'analari, madaniy qadriyatlar va milliy urf-odatlarini o'z ichiga oladi. Milliy qadriyatlar shaxsni o'z milliy o'zligini anglashga, tarixiy va madaniy ildizlarini qadrlashga hamda axloqiy me'yorlarga sodiq bo'lishga undaydi. Shu nuqtai nazardan, ular yosh avlodni jamiyat hayotida faol ishtirok etishga, o'z jamiyatini rivojlantirish va mustahkamlashga tayyorlaydi.

Bundan tashqari, milliy qadriyatlar jamiyatdagi ijtimoiy uyg'unlik va barqarorlikni ta'minlashda ham muhim rol o'ynaydi. Ular ijtimoiy munosabatlarda hurmat, hamjihatlik va hamkorlikni rag'batlantiradi, turli guruhlar o'rtasida tinchlik va ijtimoiy birdamlikni mustahkamlaydi. Shu tariqa, oilaviy tarbiya va milliy qadriyatlar uyg'unlashganda, ular nafaqat shaxsning ma'naviy barkamolligini ta'minlaydi, balki

jamiyatning umumiy ma'naviy salohiyatini oshirish, madaniy va axloqiy qadriyatlarni saqlash va rivojlantirishda ham asosiy vosita sifatida xizmat qiladi.

Oila va milliy qadriyatlar uyg'unligi shaxs va jamiyat o'rtasidagi o'zaro bog'liqlikni mustahkamlashga yordam beradi. Shu bilan birga, ular jamiyatning ijtimoiy barqarorligi, milliy identifikatsiya va ma'naviy uyg'unligini ta'minlashga xizmat qiladi. Bugungi globalizatsiya, ijtimoiy o'zgarishlar va texnologik taraqqiyot sharoitida oilaviy va milliy qadriyatlarni saqlash va rivojlantirish nafaqat ma'naviy, balki strategik ahamiyatga ham ega bo'lib qolmoqda. Shu sababli, oilaviy tarbiya va milliy qadriyatlarni uyg'unlashtirish, ularni zamonaviy pedagogik yondashuvlar bilan boyitish jamiyat ma'naviy taraqqiyotining ajralmas omili hisoblanadi.

Zamonaviy davr sharoitida globallashuv, axborot texnologiyalari va ijtimoiy o'zgarishlar oilaning va milliy qadriyatlarning rolini yanada oshiradi. Yosh avlodni tarbiyalashda oilaviy va milliy qadriyatlarni uyg'unlashtirish, ularni zamonaviy hayotga moslashtirish va innovatsion pedagogik usullar bilan boyitish dolzarb vazifa sifatida ko'riladi.

Nazariy tahlil shuni ko'rsatadiki, oila va milliy qadriyatlar jamiyatda shaxsning ma'naviy barkamolligini shakllantirish, ijtimoiy mas'uliyatini oshirish va vatanparvarlik ruhini mustahkamlashda markaziy rol o'ynaydi. Shu bilan birga, ular jamiyatning umumiy ma'naviy muhitini yaxshilash, ijtimoiy uyg'unlikni ta'minlash va milliy taraqqiyotga xizmat qiluvchi poydevor sifatida ahamiyat kasb etadi. Umuman olganda, oila va milliy qadriyatlarning uyg'unligi jamiyat ma'naviy taraqqiyotining asosiy omilini tashkil etadi, shaxsni ma'naviy barkamol qilish, milliy qadriyatlarni mustahkamlash va jamiyatda ijtimoiy hamjihatlikni rivojlantirishning samarali vositasidir.

Oila va milliy qadriyatlar jamiyatning ma'naviy taraqqiyotida markaziy rol o'ynaydi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, oilada shakllangan axloqiy va ma'naviy qadriyatlar shaxsning ichki dunyosini boyitadi, uning ijtimoiy mas'uliyatini rivojlantiradi va vatanparvarlik ruhini mustahkamlaydi. Shu bilan birga, milliy qadriyatlar tarixiy meros, xalq an'analari va madaniy tajribani o'z ichiga oladi, ular jamiyatdagi barqarorlik va ma'naviy uyg'unlikni ta'minlashda beqiyos ahamiyatga ega.

Bugungi globallashuv va ijtimoiy o'zgarishlar sharoitida oilaviy va milliy qadriyatlarning roli yanada oshmoqda. Ular yosh avlodni ma'naviy barkamol, ijtimoiy mas'uliyatli va insonparvar shaxs sifatida tarbiyalashning eng samarali vositasidir. Shu bois, oila va milliy qadriyatlar jamiyatning ma'naviy taraqqiyotining poydevorini tashkil qiladi, shaxs va jamiyat o'rtasidagi uyg'unlikni mustahkamlaydi va milliy rivojlanishning barqaror asosini yaratadi. Umuman olganda, oilaviy va milliy qadriyatlar jamiyat ma'naviy taraqqiyotining ajralmas elementi bo'lib, ularni rivojlantirish va saqlash har bir davlat siyosati va ta'lim tizimi uchun ustuvor vazifa sifatida qaralishi lozim.

JADIDCHILIK HARAKATI VA SHARQ FALSAFASIDA MAMADQULOZODA VA SIDDIQIY FAOLIYATI

Haqqulov Nabijon Qahramonovich

Samarqand iqtisodiyot va servis instituti dotsenti v.b., falsafa fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD).

Jadidchilik harakati XIX-XX asrlar o'rtalarida Sharq, xususan Ozarbayjon va Turkiston hududlarida ma'rifiy va ijtimoiy yangilanishning asosiy yo'nalishlaridan biri sifatida shakllangan. Ushbu harakatning maqsadi nafaqat xalqni bilim bilan ta'minlash, balki ularni zamonaviy ijtimoiy va siyosiy hayotga tayyorlash, milliy va ma'naviy qadriyatlarni mustahkamlashdan iborat bo'lgan. Jadidchilik harakati o'z faoliyati davomida Sharq falsafiy merosi, islomiy va ma'rifiy an'analar, hamda G'arbning yangicha bilim va pedagogik tajribalarini uyg'unlashtirishga harakat qilgan. Shu jihatdan, harakat nafaqat ta'lim va madaniyat sohasida, balki jamiyatning umumiy ma'naviy va ijtimoiy rivojlanishida ham muhim ahamiyat kasb etgan.

Ozarbayjon va Turkistonda bu harakatning rivojlanishida Jalil Mamadqulozoda va Siddiqiy kabi faol shaxslarning roli alohida e'tiborga loyiqdir. Ular o'z faoliyatlarida ta'limni zamonaviylashtirish, yosh avlodni ma'naviy va axloqiy qadriyatlar asosida tarbiyalash, shuningdek, milliy o'zlikni saqlash va rivojlantirish kabi masalalarni birinchi o'ringa qo'yg'alar. Mamadqulozoda va Siddiqiy ishlarida Sharq

	Conference	Konferensiya	Конференция
4	TACABBUΦDA XOL VA MAQOM Қодиров Давронбек		313-315
5	SHARQ FALSAFIY MEROSIDA INSON VA MA'NAVİYAT MASALALARI Shodiyev Jahongir Jo 'raqulovich		315-316
6	TASAVVUF TA'LIMOTIDA KOMIL INSON AXLOQIY IDEAL RAMZI SIFATIDA Yusupova Feruza Zoyirovna		317-318
7	SHARQDA TASAVVUF TA'LIMOTINING MA'NAVİY-RUHIY TARBIYADAGI O'RNI Sarsenbayeva Rayhon Maxanbetovna		319-320
8	UCHINCHI RENESSANS SHAROITIDA OLIY TA'LIM TIZIMIDA MA'NAVİY TARBIYA BOSHQARUVINING YANGI MODEL (YAPONIYA TAJRIBASI ASOSIDA) Jakbarov O.O.		321-323
9	SHARQ FALSAFIY MEROSI JAMOAT MA'NAVİY VA AXLOQIY RIVOJLANISHINING POYDEVORIDIR. Kabulniyazova G. T.		323-325
10	YANGI O'ZBEKISTONDA UCHINCHI RENESSANS VA MA'NAVİY YUKSALISH ISTIQBOLLARI Jumayeva Dildora Junaytovna		325-326
11	SHARQ FALSAFIY MEROSI VA TASAVVUFIY TA'LIMOTLARNING HUNARMANDCHILIK RISOLALARIDA IFODASI Po'latov Otabek		326-331
12	ФАХРИДДИН РОЗИЙНИНГ ИЛМИЙ МЕРОСИ ВА УНИНГ ШАРҚ МАДАНИЯТИДАГИ ЎРНИ Эшпулатов Иноят Сапарович		331-333
13	XONDAMIR IJODIDA INSONPARVARLIK, AXLOQ VA ADOLAT G'OYALARI UYG'UNLIGI M.T.Voxidova		333-335
14	YUSUF HAMADONIY TA'LIMOTI: MA'NAVİY-RUHIY TARBIYA ASOSI M.M.Alimova Istamova Farangiz		335-337
15	ZAXIRIDDIN MUHAMMAD BOBUR MEHNAT MADANIYATI TO'G'RISIDAGI QARASHLARINING ZAMONAVIY TALQINI Xolmirzayeva Jumagul Xamdamovna		337-339
16	ABU NASR FORBIY ASARLARIDA KOMIL INSON MASALASINING TALQINI M.T.Voxidova		339-340
17	RAQAMLI JAMIYAT SHAROITIDA YOSHLARDA EKOLOGIK MADANIYATNI SHAKLLANTIRISHNING IJTIMOY-FALSAFIY ASOSLARI Abdunazarov Lutfillo Mamanovich		341-342
18	YOSHLARDA MEHNAT MADANIYATINI SHAKLLANTIRISHNING INNOVATSION USULLARI Xolmirzayeva Jumagul Xamdamovna		342-345
19	EKOLOGIK MADANIYATNING MAFKURAVIY ASOSLARI VA UNING TARIXIY- IJTIMOIY TRANSFORMATSIYASI Abdunazarov Lutfillo Mamanovich		345-347
20	SHARQ FALSAFIY MEROSIDA AYOLLARNING INTELLEKTUAL SALOHIYATINI YUKSALTIRISH OMILLARI Bozorova Ro'zigul Sharofovna		347-351
21	YANGI O'ZBEKISTONDA XOTIN-QIZLAR INTELLEKTUAL SALOHIYATINI YUKSALTIRISH: FALSAFIY VA IJTIMOY-NAZARIY TAHLIL Bozorova Ro'zigul Sharofovna Asadov Rashidbek Shavkatovich		352-353
22	NAQSHBANDIYA TA'LIMOTIDAGI "DIL BA YORU, DAST BA KOR" TAMOIYI: UCHINCHI RENESSANS BUNYODKORLARINING MEHNATSEVARLIK IDEALI SIFATIDA		353-355